

Dokumentų įteikimas - Belgija

TURINIO LENTELE

- 1 Ką iš tikrųjų reiškia teisinė sąvoka „dokumentų įteikimas“? Kodėl dokumentų įteikimui taikomos specialios taisyklės?
- 2 Kokie dokumentai turi būti įteikiami oficialiai?
- 3 Kas yra atsakingas už dokumento įteikimą?
- 4 Adreso nustatymas
 - 4.1 Ar, pagal 2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1393/2007 dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse, prašymą įteikti dokumentus gavusi šios valstybės narės institucija savo iniciatyva mėgina nustatyti adresato buvimo vietą, jei prašančiosios institucijos nurodytu adresu jis nebegyvena?
 - 4.2 Ar užsienio šalių teisminės institucijos ir (arba) proceso šalys gali naudotis šios valstybės narės registrais arba paslaugomis, padedančiais nustatyti dabartinį asmens adresą? Jei taip, kokie tai registrai ar paslaugos ir kokios procedūros reikia laikytis? Ar imamas mokestis (jei taip – kokios dydžio)?
 - 4.3 Kaip šios valstybės narės institucijos tvarko pagal 2001 m. gegužės 28 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1206/2001 dėl valstybių narių teismų tarpusavio bendradarbiavimo renkant įrodymus civilinėse ar komercinėse bylose pateiktą prašymą nustatyti asmens dabartinį adresą?
- 5 Koks yra įprastas dokumentų įteikimo būdas? Ar yra kitokių dokumentų įteikimo būdų (išskyrus 6 punkte nurodytą pakaitinį įteikimą)?
- 6 Ar civilinėse bylose leidžiama dokumentus įteikti elektroniniu būdu (teisminius arba neteisminius dokumentus įteikti nuotolinėmis elektroninio ryšio priemonėmis, pvz., e. paštu, saugiomis internetinėmis programomis, faksu, tekstinėmis žinutėmis ir kt.)? Jei taip, kokio pobūdžio bylose šie būdai yra numatyti? Ar yra šio dokumento įteikimo būdo naudojimo arba priegigos prie jo apribojimų, kurie priklauso nuo to, kas yra adresatas (t. y., ar tai profesionalus teisininkas, juridinis asmuo, įmonė ar kitas verslo subjektas ir pan.)?
- 7 Pakaitinis įteikimas
 - 7.1 Ar šios valstybės narės įstatymais leidžiama dokumentus įteikti kitais būdais, kai adresatui jų įteikti neįmanoma (pvz., namų adresu arba antstolių biurui siunčiamas pranešimas, įteikimas paštu arba viešas skelbimas spaudoje)?
 - 7.2 Jei dokumentai įteikiami kitais būdais, kada jie laikomi įteiktais?
 - 7.3 Jeigu dokumentai įteikiami juos paliekant tam tikroje vietoje (pvz., pašte), kaip apie tai pranešama adresatui?
 - 7.4 Kas atsitinka, jei adresatas atsisako priimti įteikiamus dokumentus? Ar dokumentai laikomi tinkamai įteiktais, jei atsisakymas juos priimti buvo neteisėtas?
- 8 Įteikimas paštu iš užsienio (reglamento dėl dokumentų įteikimo 14 straipsnis)
 - 8.1 Jeigu dokumentas adresatui šioje valstybėje narėje siunčiamas paštu iš užsienio ir turi būti įteikiamas su gavimo patvirtinimu (reglamento dėl dokumentų įteikimo 14 straipsnis), ar paštas turi dokumentą įteikti pačiam (pačiai) adresatui (-ei), ar, laikydamasis šalies pašto pristatymo taisyklių, dokumentą gali įteikti kitam asmeniui tuo pačiu adresu?
 - 8.2 Kaip pagal šios valstybės narės pašto pristatymo taisykles galima įteikti dokumentus iš užsienio pagal Reglamento Nr. 1393/2007 dėl dokumentų įteikimo 14 straipsnį, jei pristatymo adresu nėra nei adresato, nei kito dokumentus priimti įgalioto asmens (jei tai leidžiama pagal nacionalines pašto pristatymo taisykles, žr. pirmiau)?
 - 8.3 Ar pašte yra numatytas tam tikras laikotarpis, per kurį galima atsiimti dokumentus, prieš juos išsiunčiant atgal kaip nepristatytus? Jei taip, kaip adresatui pranešama apie tai, kad jis iš pašto turi atsiimti laišką?
- 9 Ar yra kokių nors rašytinių įrodymų, kad dokumentas buvo įteiktas?

- 10 Kas atsitinka, jeigu adresatas negauna dokumento arba dokumentas įteikiamas pažeidžiant įstatymą (pvz., dokumentas įteikiamas trečiajam asmeniui)? Ar toks dokumento įteikimas vis tiek gali būti laikomas galiojančiu (pvz., ar galima ištaisyti įstatymo pažeidimus), ar dokumentas turi būti įteikiamas iš naujo?
- 11 Ar turiu mokėti už dokumento įteikimą (jei taip – kiek)?

1 Ką iš tikrųjų reiškia teisinė sąvoka „dokumentų įteikimas“? Kodėl dokumentų įteikimui taikomos specialios taisyklės?

Iškelus bylą teisme, labai svarbu užtikrinti komunikaciją. Ypač svarbu, kad bylos šalys ir teisėjas žinotų ieškovo reikalavimus, atsakovo argumentus, būtų informuojamas apie bylos eigą ir teismo sprendimą. Su sprendimu nesutinkanti šalis, kuri pateikia skundą aukštesnės instancijos teismui, privalo informuoti kitas šalis apie savo sprendimą pateikdama arba nusiųsdama dokumentus (pvz., šaukimus į teismą, prašymus, teismui pateiktus dokumentus, teismo sprendimus, skundus ir pan.). Šiuo atveju svarbūs yra ne patys dokumentai, bet būdas, kuriuo jie įteikiami šalims ir, kai tinkama, teismui. Atitinkamos taisyklės nustatytos Teismų kodekso (pranc. *code judiciaire*) 32–47 straipsniuose.

Belgijoje skiriamas pranešimas (pranc. *notification*) ir įteikimas (pranc. *signification*).

Iš esmės įteikimas reiškia dokumento perdavimą kitam asmeniui per vyriausybės pareigūną. Belgijoje šis pareigūnas yra antstolis. Praktiniu požiūriu antstolis atitinkamam asmeniui įteikia patvirtintą dokumento kopiją.

Antstolis gali jums įteikti įvairius procesinius dokumentus (toliau vadinama „įteikimu“ arba „įteikimo įrašu“). Labiausiai paplitę yra šie procesiniai dokumentai:

- šaukimas į teismą;
- teismo sprendimo įteikimas (gali būti įteikiamas kartu su mokėjimo įsakymu);
- mokėjimo įsakymas;
- raginimas atlaisvinti patalpas;
- areštas (pvz., jūsų asmeninio turto, būsto);
- išankstinio pranešimo įteikimas;

ir pan.

Kitaip nei įteikimas, pranešimas atliekamas tuo atveju, kai teismo dokumentas (originalas arba kopija) yra siunčiamas paštu, t. y. nedalyvaujant vyriausybės pareigūnui.

Įteikimo data yra svarbi.

Jei įteikiami šaukimai į teismą, turi būti laikomasi tam tikrų terminų, kurie skaičiuojami nuo įteikimo laiko iki bylos nagrinėjimo laiko pirmame teismo posėdyje.

Jei įteikiamas teismo sprendimas, jo įteikimo data yra laikoma termino, per kurį galima pareikšti prieštaravimą arba pateikti bet kokį skundą, pradžia.

Apskritai dokumentai yra įteikiami. Pranešimas naudojamas konkrečiais įstatyme nurodytais atvejais.

Procesinį dokumentą (pranc. *l'exploit de signification*) būtina turi pasirašyti vykdymo veiksmus atliekantis antstolis, be to, turi būti pateikta toliau nurodyta informacija, kaip nustatyta Teismų kodekso 43 straipsnyje, nes priešingu atveju dokumentas negalios:

1° įteikimo diena, mėnuo, metai ir vieta;

2° asmens, kurio prašymu įteikiamas procesinis dokumentas, pavardė, vardas, profesija, nuolatinė gyvenamoji vieta ir, jei taikytina, įgaliojimai ir vieta komerciniame arba prekybos registre sąrašė;

3° procesinio dokumento adresato pavardė, vardas, nuolatinė gyvenamoji vieta arba, jeigu tokios vietos nėra, įprastinė gyvenamoji vieta ir, jei taikytina, įgaliojimai;

4° asmens, kuriam įteikta kopija, pavardė, vardas ir, jei taikytina, įgaliojimai arba kurioje vietoje kopija buvo palikta 38 straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais arba kurioje vietoje buvo pakabintas procesinis dokumentas 40 straipsnyje nurodytais atvejais;

5° antstolio pavardė ir vardas, ir jo biuro adresas;

6° su dokumentu susijusių išlaidų paskirstymas.

Asmuo, kuriam įteikiama kopija, pasirašo dokumento originalą. Jei asmenys atsisako pasirašyti, antstolis apie atsisakymą pažymi pranešime.

Pagal Teismų kodekso 47 straipsnį antstolis negali įteikti dokumentų:

1° iki 6.00 val., arba po 21.00 val. privačiose patalpose;

2° šeštadieniais, sekmadieniais arba valstybinių švenčių dienomis (šis apribojimas netaikomas dokumentų įteikimui baudžiamosiose bylose, žr. Kasacinio teismo praktiką, 1984 m. kovo 27 d. kasacinis sprendimas, R.W. 1984-1985, 1093; Antwerp, 1975 m. spalio 2 d. sprendimas, R.W. 1976-1977, 1834), išskyrus skubius atvejus ir leidus magistratui (pranc. *juge de paix*), siekiant įteikti šaukimą į jo nagrinėjamų bylų posėdžius, leidus teisėjui, kuris sutiko išduoti dokumentą, jeigu dokumentams išduoti reikalingas išankstinis sutikimas, ir visais kitais atvejais, jei tai leidžia pirmos instancijos teismo pirmininkas.

Tuo atveju, kai įteikiamas dokumentas, asmeniui, kuriam jis įteikiamas, duodama dokumento kopija (įteikimas), o antstolis pasilieka dokumento originalą, kol byla nagrinėjama jo biure. Jei įteikiami šaukimai į teismą, antstolis originalo nepasilieka, bet nusiunčia jį teismui, kuris šį originalą prideda prie bylos medžiagos (teismui skirtas pranešimas apie šaukimą į teismą).

Pranešimo kopijoje turi būti pateikta visa dokumento originale esanti informacija ir jį turi pasirašyti antstolis (Teismų kodekso 43 straipsnis), priešingu atveju pranešimas negalioja.

2 Kokie dokumentai turi būti įteikiami oficialiai?

Įstatyme nurodyta, kurie dokumentai turi būti įteikti arba apie kuriuos dokumentus turi būti pranešta. Tačiau šių dokumentų yra per daug, kad juos visus būtų galima išvardyti. Tai yra, pavyzdžiui, šaukimai į teismą, prašymai, teismo sprendimai, skundai ir prieštaravimai.

3 Kas yra atsakingas už dokumento įteikimą?

Dokumentus įteikia antstolis, todėl juos turi įteikti patys antstoliai.

Pranešimus įteikia teismo sekretorius (retais atvejais prokuratūra), atlikdamas teismo patvirtintą įteikimą (specialios rūšies registruotu laišku su patvirtinimu apie gavimą) arba siųsdamas laišką įprastu ar registruotu paštu. Taisyklės, kuriomis reglamentuojamas teismo patvirtintas įteikimas, išdėstytos Teismų kodekso 46 straipsnyje.

4 Adreso nustatymas

4.1 Ar, pagal 2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1393/2007 dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse, prašymą įteikti dokumentus gavusi šios valstybės narės institucija savo iniciatyva mėgina nustatyti adresato buvimo vietą, jei prašančiosios institucijos nurodytu adresu jis nebegyvena?

Taip.

Belgijoje gaunančiosios institucijos pagal 2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1393/2007 dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse („dokumentų įteikimas“) 2 straipsnio 2 dalį yra teritorinę jurisdikciją turintys antstoliai.

Pagal 1986 m. gegužės 16 d. Karališkojo dekreto, kuriuo antstoliams suteikiama prieiga prie nacionalinio fizinių asmenų registro (pranc. *Arrêté royal du 16 mai 1986 autorisant l'accès des huissiers de justice au Registre national des personnes physiques*) 1 straipsnį antstoliams atliekant jų kompetencijai priklausančias užduotis leidžiama susipažinti su 1983 m. rugpjūčio 8 d. įstatymo, kuriuo sukuriamas nacionalinius fizinių asmenų registras (pranc. *loi du 8 août 1983 organisant un Registre national des personnes physiques*) 3 straipsnio 1 dalies 1–9 punktuose ir 3 straipsnio 2 dalyje nurodyta informacija. Informacija visų pirma apima kiekvieno į gyventojų registrą įtraukto fizinio asmens registruotą pagrindinį adresą (nuolatinė gyvenamoji vieta).

4.2 Ar užsienio šalių teisminės institucijos ir (arba) proceso šalys gali naudotis šios valstybės narės registrais arba paslaugomis, padedančiais nustatyti dabartinį asmens adresą? Jei taip, kokie tai registrai ar paslaugos ir kokios procedūros reikia laikytis? Ar imamas mokestis (jei taip – kokios dydžio)?

Ne.

Su nacionaliniame registre pateikta informacija iš esmės leidžiama susipažinti tik 1983 m. rugpjūčio 8 d. įstatymo, kuriuo sukuriamas nacionalinius fizinių asmenų registras, 5 straipsnyje nurodytiems Belgijos fiziniams asmenims, valdžios institucijoms, viešosioms įstaigoms ir specialistams.

Leidimą suteikia sektorinis komitetas (pranc. *Comité sectoriel du Registre National*), kuris veikia kaip Privatumo apsaugos komisijos (pranc. *Commission de la protection de la vie privée*) struktūrinis padalinys, kaip nustatyta 1983 m. rugpjūčio 8 d. įstatymo, kuriuo sukuriamas nacionalinius fizinių asmenų registras, 15 straipsnyje.

4.3 Kaip šios valstybės narės institucijos tvarko pagal 2001 m. gegužės 28 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1206/2001 dėl valstybių narių teismų tarpusavio bendradarbiavimo renkant įrodymus civilinėse ar komercinėse bylose pateiktą prašymą nustatyti asmens dabartinį adresą?

Jos negali imtis jokių veiksmų dėl prašymo, išskyrus atvejus, kai adreso nustatymas laikomas tyrimo priemone siekiant gauti įrodymus, kurie turi būti naudojami pradėtose arba nagrinėjamos civilinėse arba komercinėse teismo bylose.

Įrodymų sąvoka nėra apibrėžta 2001 m. gegužės 28 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 1206/2001 dėl valstybių narių teismų tarpusavio bendradarbiavimo renkant įrodymus civilinėse ar komercinėse bylose. Ši sąvoka, be kita ko, apima liudytojų, šalių arba ekspertų apklausas, dokumentų pateikimą, tyrimus, faktų nustatymą, konsultacijas su šeimos ir vaiko gerovės specialistais.

Pagal pirmiau minėto Reglamento (EB) Nr. 1206/2001 1 straipsnio 2 dalį negalima pateikti prašymo „siekiant gauti įrodymų, kurie nėra skirti naudoti jau prasidėjusiame ar numatomame teismo procese“.

Todėl iš esmės asmens, kuriam reikia įteikti teisminį arba neteisminį dokumentą arba apie jį pranešti, adresas negali būti laikomas įrodymu pagal Reglamento (EB) Nr. 2006/2001 1 straipsnį.

Be to, Reglamento (EB) Nr. 2006/2001 4 straipsnio 1 dalyje aiškiai nustatyta, kad prašyme turi būti „šalių <...> vardai, pavardės ir adresai“.

5 Koks yra įprastas dokumentų įteikimo būdas? Ar yra kitokių dokumentų įteikimo būdų (išskyrus 6 punkte nurodytą pakaitinį įteikimą)?

a) Įteikimas

Įteikimo būdas reglamentuojamas Teismų kodekso 32–47 straipsniuose ir taikomas tiek civilinėse, tiek komercinėse bylose.

– Asmeniškasis įteikimas (Teismų kodekso 33–34 straipsniai)

Jeigu antstolis ketina įteikti dokumentą, jis pirmiausia stengsis įteikti dokumento kopiją adresatui asmeniškai. Tai yra asmeniškasis įteikimas.

Dokumentai adresatui asmeniškai gali būti įteikiami visais atvejais, kai antstolis adresatą randa. Tai nebūtinai turi įvykti adresato gyvenamojoje vietoje; dokumentai gali būti teisėtai įteikiami, pavyzdžiui, adresato darbo vietoje, gatvėje arba antstolio biure.

Galioja sąlyga, kad dokumentai turi būti įteikiami toje vietoje, kurioje antstolis turi jurisdikciją.

Jeigu nėra jokios informacijos apie adresato buvimo vietą, antstolis vyksta tiesiai į adresato nuolatinę gyvenamąją vietą tikėdamasis jį ten rasti.

Jeigu antstolis nustato šalies buvimo vietą (nesvarbu, kur ji galėtų būti) ir šalis atsisako priimti dokumento kopiją, antstolis dokumento originale įrašo pastabą apie atsisakymą (tuomet kopija pridedama prie originalo) ir laikoma, kad dokumentas buvo įteiktas asmeniškai.

Kalbant apie juridinius asmenis, pažymėtina, kad dokumentai laikomi įteiktai asmeniškai, kai dokumento kopija įteikiama atstovui arba darbuotojui, kuris pagal įstatymus, įstatus arba tinkamus įgaliojimus turi teisę atstovauti juridiniam asmeniui teismo bylose, net ir jungtiniu pagrindu. Todėl, pavyzdžiui, uždarnosios akcinės bendrovės atveju įteikimas galioja, jei dokumentai įteikiami direktoriui, nepaisant to, ar tai įvyksta registruotoje verslo vietoje ar kitur, t. y. ne registruotoje verslo vietoje.

– Įteikimas nuolatinėje gyvenamojoje vietoje / registruotos verslo vietos adresu (Teismų kodekso 35 straipsnis)

Jeigu dokumentų negalima įteikti asmeniškai, jie įteikiami adresato nuolatinėje gyvenamojoje vietoje. Nuolatinė gyvenamoji vieta – tai vieta, kuri gyventojų registruose nurodoma kaip pagrindinis adresato adresas, t. y. nuolatinės gyvenamosios vietos adresas.

Jeigu adresatas neturi oficialaus nuolatinės gyvenamosios vietos adreso, dokumentai gali būti įteikiami jo gyvenamojoje vietoje. Gyvenamoji vieta reiškia bet kurią kitą vietą, pavyzdžiui, vietą, kurioje yra asmens biuras, arba verslo vykdymo ar įmonės veikimo vietą. Vyriausiasis policijos pareigūnas pagal nurodymą privalo informuoti vykdymo veiksmus atliekantį antstolį apie šalies, kuri neturi oficialios nuolatinės gyvenamosios vietos, gyvenamąją vietą.

Juridinio asmens atveju dokumentai gali būti įteikiami registruotoje verslo arba administracinio biuro vietoje, jei dokumentų neįmanoma įteikti asmeniškai.

Jei dokumentai įteikiami nuolatinėje gyvenamojoje vietoje, dokumento kopija įteikiama adresato giminaičiui, teisiam atstovui, tarnautojui arba darbuotojui. Dokumentas negali būti duodamas jaunesniam nei 16 metų asmeniui. Antstolis dokumento originale ir jo kopijoje padaro įrašą apie asmens, kuriam perduodamas dokumentas, įgaliojimus (pvz., giminystės ryšiai su adresatu).

– Įteikimas patvirtinant parašu (Teismų kodekso 38 straipsnio 1 dalis)

Jeigu antstolis negali įteikti dokumento vienu iš nurodytų būdų (Teismų kodekso 33–35 straipsniai), dokumentas bus įteikiamas pagal Teismų kodekso 38 straipsnio 1 dalį, t. y. paliekant procesinį dokumentą nuolatinėje gyvenamojoje vietoje arba, jeigu nuolatinės gyvenamosios vietos nėra, adresato gyvenamojoje vietoje (įteikimas patvirtinant parašu).

Dokumento kopija išsiunčiama pašto dėžutės adresu užantspauduotame voke (ant kurio nurodytas antstolio biuras, adresato vardas ir pavardė ir įteikimo vieta ir pažymėta „*Pro Justitia – A remettre d'urgence*“ (įteikiama skubiai)).

Jeigu pašto dėžutės nėra, antstoliui leidžiama palikti į voką įdėtą kopiją bet kuriomis priemonėmis (pvz., užkišant voką už durų, permetant jį per vartus ar gyvatvorę, priklijuojant jį prie durų lipniaja juosta).

Antstolis procesinio dokumento originale ir įteiktoje kopijoje nurodo kopijos palikimo datą, laiką ir vietą.

Ne vėliau kaip pirmą darbo dieną po procesinio dokumento įteikimo antstolis nusiunčia pasirašytą laišką į adresato nuolatinę gyvenamąją vietą arba, jeigu nuolatinės gyvenamosios vietos nėra, į jo gyvenamąją vietą. Laiške nurodoma įteikimo data ir laikas, taip pat nurodoma, kad adresatas asmeniškai arba per tinkamą rašytinį įgaliojimą turintį asmenį iš antstolio biuro per tris mėnesius nuo procesinio dokumento įteikimo dienos gali atsiimti identišką procesinio dokumento kopiją.

Jeigu adresatas kreipėsi dėl nuolatinės gyvenamosios vietos pakeitimo (prašymas pakeisti adresą), 3 dalyje nurodytas registruotas laiškas bus siunčiamas į gyventojų registruose nurodytą vietą ir adresu, kurį adresatas nurodė kaip pageidaujamą naują nuolatinę gyvenamąją vietą.

Jeigu pateikiamas pasiūlymas išbraukti adresatą iš viešojo (nuolatinės gyvenamosios vietos adreso) registro ir antstolis, remdamasis faktais, negali padaryti išvados, kad adresatas faktiškai nebegyvena nuolatinės gyvenamosios vietos adresu, dokumentus pakanka įteikti pagal Teismų kodekso 38 straipsnio 2 dalį (žr. toliau).

Jei pateikiamas pasiūlymas dėl išbraukimo iš viešojo registro, įteikimas prokurorui pagal Teismų kodekso 38 straipsnio 2 dalį (žr. toliau) yra leidžiamas tik kai antstolis patvirtina, kad adresatas nebegyvena nuolatinės gyvenamosios vietos adresu (pvz., kai antstolis nustato, kad adresatas buvo išskeldintas iš gyvenamosios vietos atitinkamu adresu) arba jam fiziškai neįmanoma įteikti dokumentų.

Kaip minėta, pranešimas atliekamas siunčiant laišką, registruotą laišką arba atliekant teismo patvirtinamą įteikimą. Ateityje taip pat bus galima siųsti elektroninį pranešimą.

– Dokumentų neįmanoma įteikti fiziškai (Teismų kodekso 38 straipsnio 2 dalis)

Jeigu iš adreso vietoje nustatytų faktų (pvz., sudegęs namas, paaiškėja, kad nuolatinės gyvenamosios vietos adresas yra apleista vietovė) paaiškėja, kad dokumento neįmanoma įteikti fiziškai, paliekant kopiją nuolatinėje gyvenamojoje vietoje (arba gyvenamojoje vietoje, jeigu nėra nuolatinės gyvenamosios vietos), kopija perduodama vietos jurisdikciją turinčiam prokurorui.

Dokumento originale ir kopijoje nurodomos būtinybę įteikti dokumentą prokurorui pagrindžiančios aplinkybės.

Ta pati taisyklė taikoma tais atvejais, kai akivaizdu, kad turtas (kuriame yra adresato nuolatinė gyvenamoji vieta) yra apleistas ir adresatas nesikreipė dėl nuolatinės gyvenamosios vietos pakeitimo (pvz., adresato nėra po to, kai jis buvo išskeldintas. Tuomet dokumentai įteikiami prokurorui pagal Teismų kodekso 38 straipsnio 2 dalį).

Kaip nurodyta pirmiau, dokumentai pagal Teismų kodekso 38 straipsnio 2 dalį taip pat įteikiami, jeigu pateikiamas pasiūlymas išbraukti iš viešojo registro, kai antstolis gali nustatyti, kad adresatas faktiškai negyvena atitinkamu adresu.

Dokumentų įteikimas prokurorui negalioja, jeigu šalis, kurios prašymu dokumentai buvo įteikti, žinojo atitinkamai apie adresato pasirinktą nuolatinę gyvenamąją vietą arba gyvenamąją vietą.

– Įteikimas pagal pasirinktą nuolatinę gyvenamąją vietą (Teismų kodekso 39 straipsnis)

Kai adresatas turi pasirinktą nuolatinę gyvenamąją vietą ir atstovą, dokumentai gali būti įteikiami arba apie juos pranešama pasirinktoje nuolatinėje gyvenamojoje vietoje. Tai yra galimybė, o ne prievolė. Todėl nėra jokių priešasčių, dėl kurių dokumentai turėtų būti įteikiami ne faktinėje nuolatinėje gyvenamojoje vietoje (Belgijoje), bet pasirinktoje nuolatinėje gyvenamojoje vietoje (2010 m. vasario 26 d. kasacinis sprendimas (1-a kolegija), J.T., 2010, Nr. 6397, 371; 2012 m. gegužės 10 d. kasacinis sprendimas (1-a kolegija), R.W., 201213, 1212).

Galioja tik viena išimtis, pagal kurią tais atvejais, kai adresatas, kurio faktinė nuolatinė gyvenamoji vieta (arba registruota verslo vieta) yra užsienyje, turi pasirinktą nuolatinę gyvenamąją vietą Belgijoje, dokumentus privaloma įteikti pasirinktoje nuolatinėje gyvenamojoje vietoje, priešingu atveju įteikimas negalioja (Teismų kodekso 40 straipsnis, taip pat žr. 1997 m. sausio 9 d. kasacinį sprendimą (1-a kolegija), R.W. 1997-98, 811: „Kai šalis, kurios prašymu įteikiamas dokumentas, žino apie adresato pasirinktą nuolatinę gyvenamąją vietą, ta šalis privalo turėti toje vietoje įteiktą procesinį dokumentą; tai yra ne galimybė, bet pareiga ir viešosios tvarkos klausimas“).

Jeigu kopija įteikiama asmeniškai atstovui pasirinktoje nuolatinėje gyvenamojoje vietoje, laikoma, kad dokumentas įteiktas asmeniškai. Dokumentų įteikimas arba pranešimas apie juos pasirinktoje nuolatinėje gyvenamojoje vietoje nebegalimas, jeigu atstovas yra miręs, nebegyvena nuolatinėje gyvenamojoje vietoje arba nutraukė veiklą.

Nuolatinė gyvenamoji vieta pasirenkama remiantis teisiniu šalių tarpusavio santykiu (t. y. atsižvelgiant į šalių atžvilgiu vykdomą procedūrą). Todėl toks pasirinkimas galioja tik tarp tų šalių ir yra susijęs su tuo teisiniu santykiu. Todėl Kasacinis teismas nusprendė, kad nuolatinės gyvenamosios vietos pasirinkimas pirmąją instanciją vykdomoje procedūroje (pvz., įteikiant šaukimus į teismą arba pareiškimus) galiojo tik visoje pirmąją instanciją nagrinėjamoje byloje, vėliau priimto teismo sprendimo vykdymo ir teismo sprendimo apskundimo (kai skundą pateikia atsakovas) etape. Jeigu ta nuolatinė gyvenamoji vieta dar kartą nebuvo pasirinkta vėlesniuose bylos etapuose (pvz., apeliaciniame etape), toks pasirinkimas negalioja vėlesniuose bylos etapuose (2003 m. gegužės 30 d. kasacinis sprendimas (1-a kolegija), R.W. 2003-2004, 974; 2006 m. gegužės 10 d. kasacinis sprendimas (2-a kolegija), R.W. 20082009, 455; 2009 m. gegužės 29 d. kasacinis sprendimas (1-a kolegija), R.W. 2010-2011, 1561).

Būtina daryti skirtumą tarp sąvokos „pasirinkta nuolatinė gyvenamoji vieta“ ir sąvokos „gyvenamosios vietos adresas“, kuri aptariama toliau.

Kalbant apie teisės aktų, kuriais reglamentuojamas kalbų vartojimas (1935 m. birželio 15 d. įstatymo dėl kalbų vartojimo teismo byloje (pranc. *loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire*) taikymą, pažymėtina, kad vykdymo bylų teisėjas (pranc. *juge des saisies*) byloje *Bryges* priėmė aiškų sprendimą (vykdymo bylų teisėjas, *Bruges*, 2006 m. spalio 11 d., T.G. R. 2010, 95): svarbi yra faktinio įteikimo vieta (šioje byloje tai yra pasirinkta nuolatinė gyvenamoji vieta), o ne faktinė nuolatinė gyvenamoji vieta. Toje byloje tiek pareiškėjas, tiek šalis gyveno prancūzakalbiame regione. Tačiau šaukimą į teismą gavusios šalies pasirinkta nuolatinė gyvenamoji vieta buvo nyderlandų kalba kalbančiame regione. Jis protesto byloje gavo šaukimą atvykti pas Briugės vykdymo bylų teisėją (šaukimas įteiktas tik nyderlandų kalba). Remiantis teisės aktais, kuriais reglamentuojamas kalbų vartojimas, šaukimas į teismą turėjo būti surašytas nyderlandų kalba. Kilo klausimas, ar prie šaukimo į teismą turėjo būti pridėtas vertimas į prancūzų kalbą pagal įstatymo dėl kalbų vartojimo 38 straipsnį. Teisėjas nustatė, kad vertimas į prancūzų kalbą neturėjo būti pridėtas prie nyderlandų kalba surašyto šaukimo į teismą, nes kalbos pasirinkimą lėmė tik įteikimo vieta.

– Įteikimas, kai nuolatinė gyvenamoji vieta nežinoma (Teismų kodekso 40 straipsnis)

„Jeigu asmenys Belgijoje neturi žinomos nuolatinės gyvenamosios vietos arba gyvenamosios vietos, arba pasirinktos nuolatinės gyvenamosios vietos, antstolis dokumento kopiją siunčia registruotu paštu į jų nuolatinę gyvenamąją vietą arba gyvenamąją vietą užsienyje arba oro paštu, jeigu paskirties vieta nėra kaimyninė valstybė, ir tai daro nepažeisdamas kitų perdavimo formų, dėl kurių susitarė Belgija ir jų nuolatinės gyvenamosios vietos arba gyvenamosios vietos šalis. Laikoma, kad dokumentai įteikti, kai jie perduodami pašto tarnybai ir ant voko užklijuojamas pašto ženklas, kuris yra išsiuntimo įrodymas, kaip nurodyta šiame straipsnyje.

Jeigu asmenys Belgijoje arba užsienyje neturi žinomos nuolatinės gyvenamosios vietos arba gyvenamosios vietos, arba pasirinktos nuolatinės gyvenamosios vietos, dokumentai įteikiami apylinkės, kurioje posėdžiauja pareiškimą nagrinėsiantis arba išnagrinėjęs teisėjas, prokurorui; jeigu teisėjui nėra arba nebuvo pateiktas joks pareiškimas, dokumentai įteikiami prokurorui, kurio jurisdikcijoje ieškovas turi nuolatinę gyvenamąją vietą arba, jeigu Belgijoje jis neturi nuolatinės gyvenamosios vietos, Briuselio prokurorui.

...

Dokumentai visada gali būti įteikiami asmeniškai, jei asmenų buvimo vieta yra Belgijoje.

Dokumentų įteikimas užsienyje arba prokurorui negalioja, jeigu šalis, kurios prašymu buvo įteikti dokumentai, žinojo apie adresato nuolatinę gyvenamąją vietą arba gyvenamąją vietą, arba pasirinktą nuolatinę gyvenamąją vietą Belgijoje arba užsienyje, nesvarbu, kuri iš jų taikoma“.

Kasacinis teismas mano, kad tai yra ne galimybė, bet su viešąja politika susijusi pareiga (1997 m. sausio 9 d. kasacinis sprendimas (1-a kolegija), R.W. 1997-1998, 811).

Pavyzdžiui, šalis, kuriai įteikiamas procesinis dokumentas ir kuri teigia, kad priešinga šalis žinojo apie jos gyvenamąją vietą ir remiasi taisykle, pagal kurią įteikimas prokurorui buvo negaliojantis, privalo pateikti įrodymus. Todėl prievolė įrodyti priklauso šaliai, kuriai buvo įteiktas procesinis dokumentas (2008 m. kovo 18 d. Gento vykdymo bylų teisėjo sprendimas, R.W. 2010-2011, 124).

– Specialios įteikimo taisyklės (žr. Teismų kodekso 41 ir 42 straipsnius).

– Asmenims, turintiems patikėtinį, dokumentai įteikiami ir apie juos pranešama patiems asmenims ir patikėtinio nuolatinėje gyvenamojoje vietoje arba gyvenamojoje vietoje, jeigu dokumentų įteikimas ar pranešimas apie juos yra susijęs su patikėtinio įgaliojimais (Civilinio kodekso 499¹² straipsnis).

Gyvenamosios vietos adresas: gyvenamosios vietos adresas – tai į gyventojų registrą įrašyto fizinio asmens vietos, kurioje yra jų nuolatinė gyvenamoji vieta, adresas, arba juridinio asmens adresas, kuriuo to fizinio arba juridinio asmens sutikimu yra įregistruotas fizinis asmuo, kuris neturi konkrečios gyvenamosios vietos (1991 m. liepos 19 d. įstatymo dėl gyventojų registro, tapatybės kortelių, užsienio piliečių tapatybės kortelių ir gyvenamosios vietos dokumentų, kuriuo iš dalies keičiamas 1983 m. rugpjūčio 8 d. įstatymas, kuriuo nustatomas nacionalinis fizinių asmenų registras, 1 straipsnio 2 dalis (su pakeitimais, padarytais 2015 m. rugpjūčio 31 d.) (pranc. *Loi du 19 juillet 1991 relative aux registres de la population, aux cartes d'identité, aux cartes d'étranger et aux documents de séjour et modifiant la loi du 8 août 1983 organisant un Registre national des personnes physiques (dans sa teneur modifiée au 31 août 2015)*).

Asmuo, kuris neturi konkrečios gyvenamosios vietos, naudoja kito asmens nuolatinės gyvenamosios vietos adresą. Asmuo, kuris įgalioja fizinį asmenį naudoti savo nuolatinės gyvenamosios vietos adresą kaip gyvenamosios vietos adresą, įsipareigoja be atlygio perduoti visus jam siunčiamus (pvz., paštu) dokumentus. Be to, gyvenamosios vietos adresu gali būti siunčiamos tam tikros išmokos (kurias siunčiant reikalaujama turėti oficialų adresą) (pvz., šeimos išmokos, bedarbio pašalpos, savidraudos išmokos) (tačiau norint gauti socialinės integracijos išmokas gyvenamosios vietos adresas nereikalingas!).

Asmenys (neturintys konkrečios nuolatinės gyvenamosios vietos arba gyvenamosios vietos), kurie gali pasinaudoti gyvenamosios vietos adresu, yra:

– judančioje gyvenamojoje patalpoje (pvz., laive arba priekabiniame namelyje) (neįskaitant gyvenamųjų priekabinių namelių) gyvenantys asmenys;

– asmenys, kurie trumpiau nei metus yra išvykę studijuoti arba į komandiruotę;

– užsienyje esantys civiliai ir karinių ginkluotųjų pajėgų darbuotojai ir jų šeimų nariai;

– asmenys, kurie neturi arba nebeturi gyvenamosios vietos dėl lėšų trūkumo.

Gyvenamosios vietos adresą gali suteikti socialinių paslaugų biuras (pranc. *Centre public d'aide sociale*) arba fizinis asmuo.

Tais atvejais, kai asmuo turi gyvenamosios vietos adresą, antstolis visus dokumentus gali įteikti tuo adresu, priešingai nei pirmiau apibrėžtos pasirinktos nuolatinės gyvenamosios vietos atveju: antstolis tuo adresu gali įteikti tik dokumentus, susijusius su teisiniu sandoriu / byla, kurio (-ios) atžvilgiu buvo pasirinkta būtent ta nuolatinė gyvenamoji vieta.

Tačiau antstoliai negali areštuoti turto, esančiu gyvenamosios vietos adresu (iš asmens, turinčio gyvenamosios vietos adresą), nes laikoma, kad tas asmuo tuo adresu neturi jokio turto.

b) Pranešimas

46 straipsnio 1 dalis <...>.

„Tais atvejais, kai siunčiamas atspausdintas registruotas teismo laiškas, pašto tarnyba jį adresatui įteikia asmeniškai arba jo nuolatinėje gyvenamojoje vietoje, kaip nurodyta 33, 34, 35 ir 39 straipsniuose. Asmuo, kuriam įteikiamas laiškas, pasirašo gavimo patvirtinimą ir nurodo laiško gavimo datą, o pašto tarnyba šį gavimo patvirtinimą gražina siuntėjui. Pašto darbuotojas gavimo patvirtinimo lape pažymi apie bet kokį atsisakymą pasirašyti.

Tais atvejais, kai registruoto teismo laiško negalima perduoti adresatui asmeniškai arba jo nuolatinėje gyvenamojoje vietoje, pašto darbuotojas palieka pranešimą apie įteikimą. Laiškas pašte saugomas aštuonias dienas. Adresatas arba tinkamai raštu jo įgaliotas asmuo jį gali atsiimti per šį terminą.

Tačiau jeigu adresatas paprašė, kad jo pašto korespondencija būtų nukreipta kitur arba laikoma pašto tarnyboje, laiškas gražinamas arba saugomas adresato nurodytu adresu prašyme nuodytą terminą.

Bankrutavusiam asmeniui skirtas laiškas perduodamas bankroto administratoriui.

3–5 dalių taikymo taisyklės nustato karalius.

<...>“

46 straipsnio 4 dalis. Už teisingumą atsakingas ministras gali nustatyti įteikimo formas ir žymas, kurios turi būti pridėdamos siunčiant registruotą teismo laišką. Jeigu adresatas yra užsienyje, registruotas teismo laiškas pakeičiamas pašto tarnyboje registruotu laišku, nepažeidžiant perdavimo būdų, kurie yra nustatyti tarptautinėse konvencijose, ir taikomų 2 ir 3 dalių nuostatų.

Vienam iš ieškovų arba pareiškėjų šaukime į teismą arba pareiškime arba raštu sutikus iki pirmo šalių atvykimo į teismą, registruotus teismo laiškus gali pakeisti dokumentų įteikimas šalies, kuri atsakinga už tokį įteikimą, prašymu.

46¹ straipsnis. Dokumentai įteikiami tik laišku šaliai, kuriai pagal 728, 729 arba 729¹ straipsnį atstovauja advokatas ir kuri neinformavo teismo kanceliarijos pagal 729¹ straipsnį, kad advokatas jai nebeatstovauja; šiuo atveju dokumentai įteikiami tik siunčiant laišką advokatui.

Teismų kodekso 32b straipsniu sukuriama ryšių palaikymo ir pranešimų siuntimo įvairiems teisminės sistemos dalyviams teisinė sistema.

6 Ar civilinėse bylose leidžiama dokumentus įteikti elektroniniu būdu (teisinius arba neteisinius dokumentus įteikti nuotolinėmis elektroninio ryšio priemonėmis, pvz., e. paštu, saugiomis internetinėmis programomis, faksu, tekstinėmis žinutėmis ir kt.)? Jei taip, kokio pobūdžio bylose šie būdai yra numatyti? Ar yra šio dokumento įteikimo būdo naudojimo arba priegos prie jo apribojimų, kurie priklauso nuo to, kas yra adresatas (t. y., ar tai profesionalus teisininkas, juridinis asmuo, įmonė ar kitas verslo subjektas ir pan.)?

Artimiausioje ateityje bus įdiegta elektroninė dokumentų įteikimo sistema. Teisinė struktūra šiuo klausimu jau sukurta, tačiau dar neįsigaliojo. Antstoliai civilinėse ar baudžiamosiose bylose gali nuspręsti, ar savo procesinius dokumentus įteikti elektroniniu būdu ar asmeniškai. Toliau bus taikomas teritoriškumo principas.

Praktiniu požiūriu dokumentai bus įteikiami elektroniniu teisiniu adresu, kurį nurodė institucijos, arba elektroniniu pasirinktos nuolatinės gyvenamosios vietos adresu. Kad gautų elektroniniu nuolatinės gyvenamosios vietos adresu įteikiamus dokumentus, adresatai turi duoti aiškų sutikimą naudodamiesi savo e. tapatybe.

7 Pakaitinis įteikimas

7.1 Ar šios valstybės narės įstatymais leidžiama dokumentus įteikti kitais būdais, kai adresatui jų įteikti neįmanoma (pvz., namų adresu arba antstolių biurui siunčiamas pranešimas, įteikimas paštu arba viešas skelbimas spaudoje)?

Belgijos teisėje numatyta keletas dokumentų perdavimo būdų (žr. atsakymą į 5 klausimą).

Paprastai teisminių dokumentų perdavimo būdas yra antstolio atliekamas procesinių dokumentų įteikimas.

Teismų kodekso 32 straipsnyje įteikimas apibrėžiamas kaip „dokumento originalo arba kopijos perdavimas; šį perdavimą atlieka antstolis įteikdamas procesinį dokumentą arba, įstatymuose nustatytais atvejais, kaip nurodyta įstatymuose“.

Tačiau įstatymuose apibrėžiami tam tikri atvejai, kai dokumentai gali būti siunčiami tik **pranešimo forma**.

Teismų kodekso 32 straipsnyje pranešimas apibrėžiamas kaip „procesinio dokumento originalo arba kopijos siuntimas per pašto tarnybą arba elektroniniu paštu elektroniniu teismo adresu arba, įstatymuose nustatytais atvejais, faksu arba įstatymuose nurodytu būdu“.

2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1393/2007 dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse (dokumentų įteikimas) 14 straipsnyje nurodyta, kad paštu dokumentai turi būti įteikiami „registruotu laišku su gavimo patvirtinimu arba lygiaverčiu būdu“.

1. Pagrindinės įteikimo formos

a) Asmeniškasis įteikimas (Teismų kodekso 33 ir 34 straipsniai).

Pagal Teismų kodekso 33 straipsnį „įteikimas atliekamas asmeniškai, kai dokumento kopija tiesiogiai paduodama adresatui. Įteikimas gali būti atliekamas asmeniškai visais atvejais, kai dalyvauja antstolis. Jeigu adresatas atsisako priimti dokumento kopiją, antstolis apie atsisakymą pažymi originale ir laikoma, kad dokumentas buvo įteiktas asmeniškai.“

Teismų kodekso 34 straipsnyje papildoma, kad „įteikimas juridiniam asmeniui laikomas įvykdytu, kai dokumento kopija perduodama atstovui arba darbuotojui, kuris pagal įstatymus, įstatus arba tinkamus įgaliojimus turi teisę atstovauti juridiniam asmeniui teismo byloje, net ir jungtiniu pagrindu“.

b) Įteikimas nuolatinėje gyvenamojoje vietoje (Teismų kodekso 35 straipsnis)

Teismų kodekso 35 straipsnyje nustatyta, kad „jeigu dokumentų negalima įteikti asmeniškai, jie turi būti įteikiami nuolatinėje gyvenamojoje vietoje arba jeigu nuolatinės gyvenamosios vietos nėra, gyvenamosios vietos adresu, o jeigu adresatas yra juridinis asmuo, registruotoje verslo arba administracinio biuro vietoje. Dokumento kopija turi būti įteikta adresato giminei, teisiniui atstovui, darbuotojui arba tarnautojui. Dokumentas negali būti duodamas jaunesniam nei 16 metų asmeniui <...>“.

Pagal Teismų kodekso 36 straipsnį nuolatinė gyvenamoji vieta yra „vieta, kuri gyventojų registruose įrašyta kaip pagrindinis asmens adresas“, o gyvenamoji vieta yra „bet kuri kita vieta, pavyzdžiui, vieta, kurioje yra asmens biuras arba kurioje asmuo vykdo verslą ar pramoninę veiklą“.

c) Įteikimas paliekant procesinio dokumento kopiją (Teismų kodekso 38 straipsnio 1 dalis).

Teismų kodekso 38 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad tais atvejais, kai dokumento neįmanoma įteikti asmeniškai arba nuolatinėje gyvenamojoje vietoje, „procesinį dokumentą įteikia antstolis palikdamas jo kopiją užantspauduotame voke nuolatinėje gyvenamojoje vietoje arba, jeigu nuolatinės gyvenamosios vietos nėra, adresato gyvenamojoje vietoje“. Ant voko turi būti nurodyta tam tikra informacija, kaip nurodyta Teismų kodekso 44 straipsnio 1 dalyje.

Teismų kodekso 38 straipsnio 1 dalyje išsamiau nustatyta: „Ne vėliau kaip pirmą darbo dieną po procesinio dokumento įteikimo antstolis nusiunčia pasirašytą laišką į adresato nuolatinę gyvenamąją vietą arba, jeigu nuolatinės gyvenamosios vietos nėra, į jo gyvenamąją vietą. Laiške nurodoma įteikimo data ir laikas ir nurodoma, kad adresatas asmeniškai arba per tinkamą rašytinį įgaliojimą turintis asmenį iš antstolio biuro per tris mėnesius nuo procesinio dokumento įteikimo dienos gali atsiimti identišką procesinio dokumento kopiją.“

b) Nuolatinės gyvenamosios vietos pasirinkimas (Teismų kodekso 39 straipsnis)

Pagal Teismų kodekso 39 straipsnį „tais atvejais, kai adresatas turi pasirinktą nuolatinę gyvenamąją vietą ir atstovą, dokumentai ir pranešimai gali būti įteikiami toje nuolatinėje gyvenamojoje vietoje. Jeigu kopija įteikiama asmeniškai atstovui pasirinktoje nuolatinėje gyvenamojoje vietoje, laikoma, kad dokumentas įteiktas asmeniškai. Įteikimas pasirinktoje nuolatinėje gyvenamojoje vietoje nebegalimas, jeigu atstovas yra miręs, nebegyvena nuolatinėje gyvenamojoje vietoje arba nutraukė ten veiklą“.

2. Pranešimas siunčiant registruotą laišką su gavimo patvirtinimu

Jeigu dokumentas siunčiamas registruotu laišku su gavimo patvirtinimu ir jei laiške nurodytu adresu negalima rasti adresato, tuo adresu paliekamas pranešimas apie įteikimą. Tokiu atveju laišką per 15 dienų, neįskaitant siuntimo dienos, galima atsiimti vietoje, kuri nurodyta pranešime apie įteikimą, arba vietoje, dėl kurios susitarė pašto tarnyba ir adresatas.

7.2 Jei dokumentai įteikiami kitais būdais, kada jie laikomi įteiktais?

Jeigu dokumentas siunčiamas registruotu laišku su gavimo patvirtinimu ir jei laiške nurodytu adresu negalima rasti adresato, tuo adresu paliekamas pranešimas apie įteikimą. Tokiu atveju laišką per 15 dienų, neįskaitant siuntimo dienos, galima atsiimti vietoje, kuri nurodyta pranešime apie įteikimą, arba vietoje, dėl kurios susitarė pašto tarnyba ir adresatas.

Kai dokumentas yra **įteiktas**, įteikimo įrašė privaloma nurodyti įteikimo datą (Teismų kodekso 43 straipsnis).

Kai apie dokumentą yra **pranešta**, Belgijoje naudojama dviejų datų sistema.

Dokumento siuntėjui taikoma data skiriasi nuo dokumento adresatui taikomos datos.

Siuntėjo atveju tai yra išsiuntimo data.

Belgijos Teismų kodekso 53bis straipsnyje nustatyta, kad, išskyrus atvejus, kai įstatymuose nustatyta kitaip, terminas adresato atžvilgiu prasideda pirmąją dieną po dienos, kurią laiškas buvo atsiųstas į jo nuolatinę gyvenamąją vietą, arba, kai taikytina, gyvenamąją vietą arba pasirinktą nuolatinę gyvenamąją vietą.

7.3 Jeigu dokumentai įteikiami juos paliekant tam tikroje vietoje (pvz., pašte), kaip apie tai pranešama adresatui?

Įteikimas paliekant procesinio dokumento kopiją, žr. pirmiau: Įteikimas paliekant procesinio dokumento kopiją (Teismų kodekso 38 straipsnio 1 dalis).

7.4 Kas atsitinka, jei adresatas atsisako priimti įteikiamus dokumentus? Ar dokumentai laikomi tinkamai įteiktais, jei atsisakymas juos priimti buvo neteisėtas?

Kai dokumentas yra **įteiktas**, adresatas neturi jokios galimybės tam prieštarauti, išskyrus atsisakymo pagrindą, kuris nurodytas pirmiau minėto Reglamento (EB) Nr. 1393/2007 5–8 straipsniuose (vertimo raštu reikalavimas).

Kai dokumentas siunčiamas pranešimo forma, Teismų kodekso 53a straipsnyje nustatyta, kad, išskyrus atvejus, kai įstatymuose nustatyta kitaip, terminas adresato atžvilgiu prasideda pirmąją dieną po dienos, kurią laiškas buvo **atsiųstas** į jo nuolatinę gyvenamąją vietą, arba, kai taikytina, gyvenamąją vietą arba pasirinktą nuolatinę gyvenamąją vietą. Taigi adresatas neturi jokios galimybės prieštarauti registruotu laišku su gavimo patvirtinimu siunčiamam pranešimui.

Tačiau pranešimo, kuris siunčiamas registruotu laišku su gavimo patvirtinimu, adresatas paskui gali ginčyti to pranešimo galiojimą įrodymas, kad jis nebuvo laiške nurodytu savo nuolatinės gyvenamosios vietos arba gyvenamosios vietos, arba pasirinktos nuolatinės gyvenamosios vietos adresu. Todėl antstolio atliekamas įteikimas suteikia didesnę teisinę užtikrintumą nei pranešimas registruotu laišku su gavimo patvirtinimu. Įteikdamas dokumentą, vykdymo veiksmus atliekantis antstolis patikrina gavėjo adresą nacionaliniame fizinių asmenų registre. Be to, pranešimo registruotu laišku datos negalima patikimai nustatyti, jeigu adresatas nenurodė datos arba nepasirašė gavimo patvirtinimo tuo metu, kai registruotas laiškas buvo (pirmą kartą) įteiktas adresato nuolatinėje gyvenamojoje vietoje, gyvenamojoje vietoje arba pasirinktoje nuolatinėje gyvenamojoje vietoje, o įteikimo data visada yra rodoma įrašė apie įteikimą.

Be to, iš parengiamojo darbo, susijusio su pirmiau minėtu Reglamentu (EB) Nr. 1393/2007 ir visų pirma pasiūlymu dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1348/2000 dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse, kurį Komisija pateikė 2005 m. liepos 11 d., akivaizdu, kad 14 straipsnio pakeitimu buvo siekiama nustatyti „bendrą visoms valstybėms narėms taikomą taisyklę, susijusią su pašto paslaugomis [nustatant] bendrą reikalavimą (registruotas laiškas su gavimo patvirtinimu arba lygiavertis dokumentas). <...> Šiuo reikalavimu pakankamai užtikrintai garantuojama, kad adresatas gaus dokumentą ir kad bus pakankamas tokio gavimo įrodymas“. Taigi gavimo patvirtinimo reikalavimas yra skirtas tam, kad užtikrintų šalių teisinį tikrumą. Remiantis parengiamuoju darbu negalima nustatyti, ar adresatai „gavo“ dokumentą, jeigu jie nepasirašė gavimo patvirtinimo. Tačiau pagal Belgijos Teismų kodekso 53bis straipsnyje priimtą išaiškinimą apie dokumentą pranešama tuomet, kai jis „įteikiamas“ adresato nuolatinėje gyvenamojoje vietoje, gyvenamojoje vietoje arba pasirinktoje nuolatinėje gyvenamojoje vietoje, ir nebūtina, kad dokumentas būtų faktiškai perduotas adresatui arba kad būtų pasirašytas gavimo patvirtinimas.

8 Įteikimas paštu iš užsienio (reglamento dėl dokumentų įteikimo 14 straipsnis)

8.1 Jeigu dokumentas adresatui šioje valstybėje narėje siunčiamas paštu iš užsienio ir turi būti įteikiamas su gavimo patvirtinimu (reglamento dėl dokumentų įteikimo 14 straipsnis), ar paštas turi dokumentą įteikti pačiam (pačiai) adresatui (-ei), ar, laikydamasis šalies pašto pristatymo taisyklių, dokumentą gali įteikti kitam asmeniui tuo pačiu adresu?

2007 m. balandžio 27 d. karališkajame dekrete dėl pašto paslaugų (pranc. *Arrêté royal du 27 avril 2007 portant réglementation du service postal*) nustatyta, kad įteikimas registruotu paštu reiškia registruotą laišką ir laišką, kurio vertė yra deklaruota.

Iš esmės registruotas laiškas su gavimo patvirtinimu gali būti perduodamas adresatui tik patikrinus pastarojo tapatybę ir pasirašius gavimo patvirtinimą (*a contrario* 2007 m. balandžio 27 d. Karališkojo dekreto 30, 53 ir 54 straipsniai).

Tačiau 2007 m. balandžio 27 d. Karališkojo dekreto 57 straipsnyje nustatyta, kad „registruotas įteikimas paštu, kai adrese nurodomas asmuo, su kuriuo adresatas turi tą pačią pasirinktą nuolatinę gyvenamąją vietą, laiškas gali būti įteikiamas tam asmeniui“.

2007 m. balandžio 27 d. Karališkojo dekreto 62 straipsnyje nustatyta, kad „asmens, turintis teisę gauti korespondenciją, pagal įprastos teisės taisykles laikomi įmonėms, asociacijoms, organizacijoms, firmoms ir bendruomenėms skirtos korespondencijos adresatai“.

2007 m. balandžio 27 d. Karališkojo dekreto 58 straipsnyje nustatyta, kad „15 metų nesukakusiems nepilnamečiams skirti registruoti laišakai įteikiami asmenims, kurie šiuos nepilnamečius globoja arba prižiūri“.

Galiausiai pagal 2007 m. balandžio 27 d. Karališkojo dekreto 65 straipsnį registruotas laiškas „gali būti įteikiamas <...> adresato atstovui, <...> jei pašto tarnyba oficialiai sutinka perduoti įgaliojimus gauti pašto korespondenciją“.

8.2 Kaip pagal šios valstybės narės pašto pristatymo taisyklės galima įteikti dokumentus iš užsienio pagal Reglamento Nr. 1393/2007 dėl dokumentų įteikimo 14 straipsnį, jei pristatymo adresu nėra nei adresato, nei kito dokumentus priimti įgalioto asmens (jei tai leidžiama pagal nacionalines pašto pristatymo taisykles, žr. pirmiau)?

Laiškas siunčiamas nurodytu adresu, išskyrus atvejus, kai yra akivaizdi klaida (pvz., neteisingai užrašytas gatvės pavadinimas, neteisingas namo numeris, aiškiai neteisingas pašto kodas).

Jeigu adresato negalima rasti nurodytu adresu, registruotas laiškas nebus įteiktas, išskyrus atvejus, kai adresatas paprašo, kad laišakai jam būtų siunčiami kitu adresu naudojantis peradresavimo paslauga (2007 m. balandžio 27 d. Karališkojo dekreto dėl pašto paslaugų 51 straipsnis).

8.3 Ar pašte yra numatytas tam tikras laikotarpis, per kurį galima atsiimti dokumentus, prieš juos išsiunčiant atgal kaip nepristatytus? Jei taip, kaip adresatui pranešama apie tai, kad jis iš pašto turi atsiimti laišką?

Pagal 2007 m. balandžio 27 d. Karališkojo dekreto dėl pašto paslaugų 60 straipsnį „jeigu registruoto laiško nepavyksta įteikti nuolatinėje gyvenamojoje vietoje, paliekamas pranešimas apie įteikimą. Tokiais atvejais laišką per 15 dienų, neįskaitant siuntimo dienos, galima atsiimti vietoje, kuri nurodyta pranešime apie įteikimą, arba vietoje, dėl kurios susitarė pašto tarnyba ir adresatas.

Pirmiau minėto 2007 m. balandžio 27 d. Karališkojo dekreto 66 straipsnyje nustatyta, kad: „laiškas, kurio nebuvo galima įteikti adresatui, grąžinamas siuntėjui <...> Registruotu paštu siunčiami laišakai ir registracijos knygos visada turi būti grąžinami“.

9 Ar yra kokių nors rašytinių įrodymų, kad dokumentas buvo įteiktas?

Kalbant apie įteikimą, pažymėtina, kad Teismų kodekso 43 straipsnyje nustatyta, kad asmuo, kuriam įteikiama kopija, privalo pasirašyti originalą. Jei asmenys atsisako pasirašyti, antstolis procesiniame dokumente įrašo pastabą apie atsisakymą jį priimti. Todėl visais atvejais bus įrodymų apie įteikimą. Antstolio įrašą labai sudėtinga ginčyti.

Pranešimo atveju, žinoma, yra rašytinis įrodymas, jei pranešimas vykdomas siunčiant registruotą laišką. Teisminio pranešimo atveju 46 straipsnyje taip pat numatyti gavimo įrodymai. Šie įrodymai saugomi byloje.

10 Kas atsitinka, jeigu adresatas negauna dokumento arba dokumentas įteikiamas pažeidžiant įstatymą (pvz., dokumentas įteikiamas trečiajam asmeniui)? Ar toks dokumento įteikimas vis tiek gali būti laikomas galiojančiu (pvz., ar galima ištaisyti įstatymo pažeidimus), ar dokumentas turi būti įteikiamas iš naujo?

Įprastinėmis aplinkybėmis rizika, kad adresatas negaus procesinio dokumento, yra maža atsižvelgiant į tai, kad pagal Belgijos teisę toks dokumentas įteikiamas pačiam asmeniui. Kitaip tariant, antstolis kopiją adresatui įteikia asmeniškai. Tačiau įstatymuose taip pat numatyta galimybė įteikti dokumentą trečiajai šaliai (Teismų kodekso 35 straipsnis) arba palikti jį nurodytu adresu (38 straipsnis). Tokiais atvejais įteikimas laikomas visiškai įvykdytu, net jeigu dokumentas nebuvo adresatui įteiktas asmeniškai. Asmenys, kurie procesinį dokumentą gavo pagal 35 straipsnį ir nesugebėjo jo perduoti adresatui arba informuoti adresato apie tokį dokumentą, gali būti patraukti civilinėms atsakomybėn. Šios taisyklės praktiniu požiūriu yra labai veiksmingos.

Tačiau negalima atmesti galimybės pažeisti įstatymus tuo atveju, kai dokumentas įteikiamas arba apie jį pranešama (pvz., tam tikros informacijos nepateikimas procesiniame dokumente). Procesinė nuobauda už neteisingą įteikimą arba neteisingą pranešimą yra ta, kad procesiniai dokumentai paskelbiami negaliojančiais. Taisyklės, kuriomis reglamentuojamas negaliojimas, nustatytos Teismų kodekso 860–866 straipsniuose.

Apibendrinant reikėtų pažymėti, kad asmenys, dėl kurių veiksmų dokumentai tapo negaliojančiais, gali būti pripažinti atsakingais paaiškėjus, kad taip atsitiko dėl jų kaltės.

11 Ar turiu mokėti už dokumento įteikimą (jei taip – kiek)?

Antstoliai gauna atlyginimą, o atlygio tarifai reglamentuojami pagal Teismų kodekso 522 straipsnio 1 dalį.

Tikslūs tarifai, kurių būtina laikytis, nustatyti 1976 m. lapkričio 30 d. Karališkajame dekrete, kuriuo nustatomi už antstolių paslaugas civilinėse ir komercinėse bylose mokamo atlygio tarifai ir tam tikros išmokos (pranc. *Arrêté royal du 30 novembre 1976 fixant le tarif des actes accomplis par les huissiers de justice en matière civile et commerciale ainsi que celui de certaines allocations*) http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=fr&la=F&cn=1976113030&table_name=loi).

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

Paskutinis naujinimas: 19/12/2018